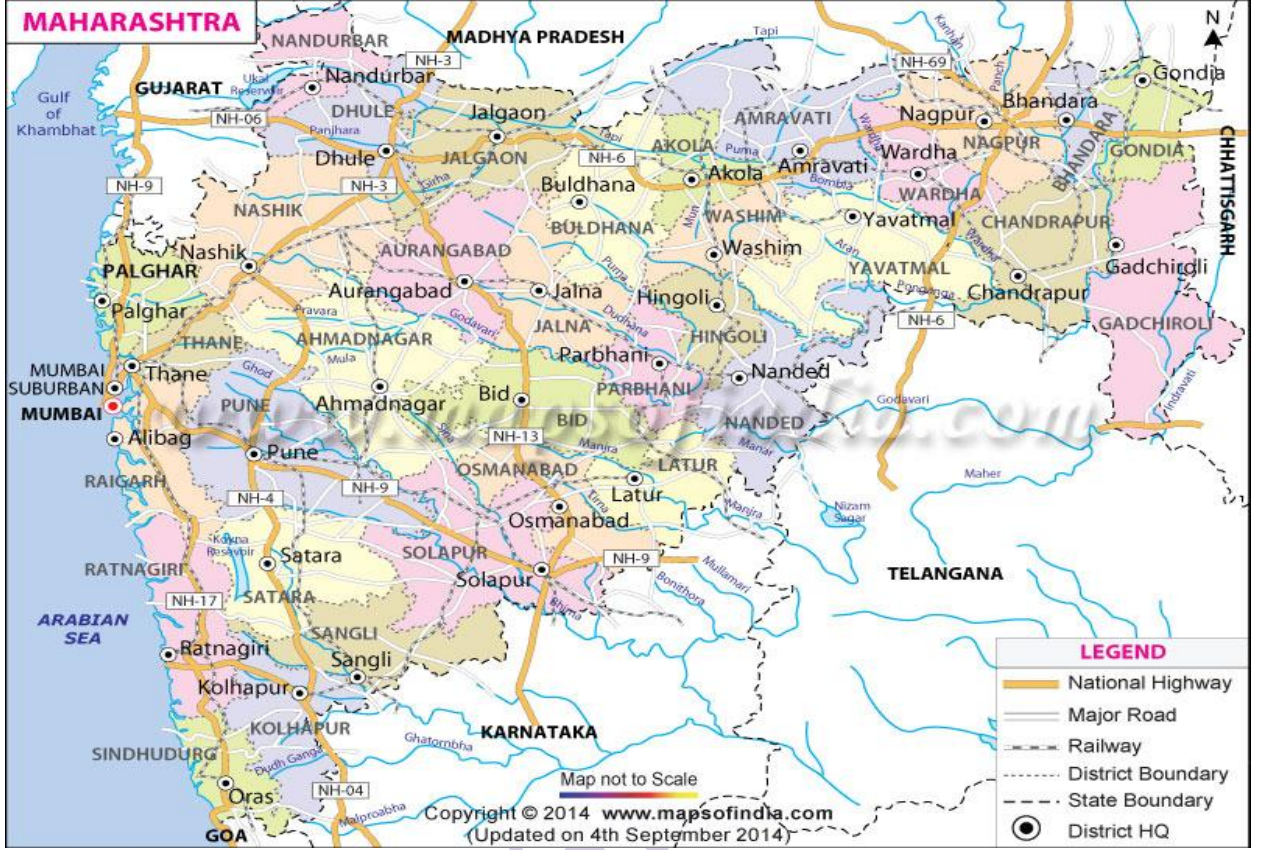

મહારાષ્ટ્ર

- ❖ સીમાઓ :- ઉત્તરમાં મધ્યપ્રદેશ, દક્ષિણમાં કર્ણાટક અને તેલંગાણા, પૂર્વમાં અરબી સમુદ્ર અને પશ્ચિમમાં છત્તીસગઢ રાજ્યની સરહદ આવેલી છે.
- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૩,૦૭,૬૯૦ (ચો.કિ.મી)
- ❖ દેશમાં સ્થાન :- ત્રીજો
- ❖ સ્થાપના :- તા.૧/૫/૧૯૬૦
- ❖ પાટનગર :- મુંબઈ
- ❖ સૌથી મોટું શહેર :- મુંબઈ
- ❖ રાજ્યપાલ :-
- ❖ મુખ્યમંત્રી :- દેવેન્દ્ર ફડણવીસ
- ❖ સ્પીકર :-
- ❖ રાજભાષા :- મરાઠી
- ❖ રાજ્ય પક્ષી :- લીલા કબૂતર
- ❖ રાજ્ય પશુ :- વિશાળકાચ ખિસકોલી

- ❖ રાજ્ય વૃક્ષ :- આંબો
- ❖ રાજ્ય ફૂલ :- લેંગરસ્ટોમિયા
- ❖ રાજ્ય ફળ :-
- ❖ રાજ્ય ગીત :-
- ❖ રાજ્ય નૃત્ય :- લાવણી
- ❖ રાજ્ય રમત :-
- ❖ ઉત્સવો :- ગણેશોત્સવ, શિવાજી જયંતી, જન્માષ્ટમી
- ❖ હાઈકોર્ટ :- મુંબઈ
- ❖ હવાઈમથક :- છત્રપતિ શિવાજી આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટ(મુંબઈ),ઓરંગાબાદ, નાગપુર, પૂણે , સોલાપુર અને રત્નાગિરી
- ❖ કુલ વસ્તી :-૧૧,૨૩,૭૨,૯૭૨ (૨૦૧૧)
- ❖ વસ્તી ક્રમ :- બીજો
- ❖ વસ્તી ગીચતા :- ૩૬૫
- ❖ જાતિ પ્રમાણ :- ૯૨૯
- ❖ સાક્ષરતાનો દર :- ૮૨.૩%
- ❖ લોકસભાની સીટો :- ૪૮
- ❖ વિધાનસભાની સીટો :- ૨૮૮
- ❖ વિધાન પરિષદની બેઠકો :- ૭૮
- ❖ રાજ્યસભાની સીટો :- ૧૯
- ❖ જીલ્લાની સંખ્યા :-૩૫(સૌથી મોટો જીલ્લો અહમદનગર અને સૌથી નાનો જીલ્લો મુંબઈ)
- ❖ દરિયાકિનારો :- ૭૨૦ કિમી.
- ❖ તાલુકાની સંખ્યા :- ૩૫૩
- ❖ ગામડાઓ :- ૪૩,૭૨૨
- ❖ મહાનગર :- મુંબઈ,પુણે, નાગપુર,નાસિક,જલગામ, અહમદનગર,સતારા, સાંગલી, શીલાપુર, કોલ્હાપુર, અમરાવતી,સંભાજીનગર, લાતુર, વર્ધા, નંદૂરબાર અને ભીડ
- ❖ મુખ્ય પાક :- તમાકુ, મગફળી,કઠોળ શેરડી,ડાંગર,જુવાર અને બાજરી
- ❖ મુખ્ય ઉદ્યોગ :-
- ❖ બંદરો :- મુંબઈ, માલવણ, માંડવી, વસાઈ અને રત્નાગિરી

- ❖ ખનીજ :- બોકસાઈટ(કોલ્હાપુર, રત્નાગિરી અને થાણે),લોહ અયસ્ક (પીપળગામ,લોહરા અને રત્નાગીરી જીલ્લો)
- ❖ મુખ્ય નદીઓ :-ગોદાવરી, ભીમા, વર્ધા, વેણુગંગા, કૃષ્ણા,કોયના
- ❖ પર્વતો :- સાતપુડા, સહ્યાદ્રી,પશ્ચિમી ઘાટ, બાલાઘાટ, કાલ સુવાઈ,
- ❖ પરિયોજનાઓ :-
- ❖ ગિરિમથક :- મહાબળેશ્વર, માથેરાન
- ❖ જળાશય ડેમ :-
- ❖ અભ્યારણ્ય :- માનસ અભ્યારણ્ય (હાથી,વાઘ,ચિત્તો,સાબર,હરણ), મેલાઘાટ અભ્યારણ્ય (વાઘ, ચિત્તો,સ્તોથ,રીંછ),
- ❖ રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન :- બોરીવલી (સાબર, ચૌશીન્ગા, જંગલી ડુક્કર)
- ❖ પરમાણુ ઊર્જા મથક :- તારાપુર
- ❖ જળ વિદ્યુત યોજનાઓ :- કોયના જળ વિદ્યુત પરિયોજના , ટાટા જળવિદ્યુત પરિયોજના
- ❖ જોવાલાયક સ્થળો :- અજન્તા અને ઈલોરાની ગુફાઓ, એલિફન્ટા, કાર્લ ગુફાઓ, મહાબળેશ્વર, પંઢરપુર,નાસિક, સાંઈબાબા મંદિર (શિરડી), માથેરાન, મુંબઈ ગેટ વે ઓફ ઈન્ડીયા, ઔરંગાબાદ,ખંડાલા, મેલાઘાત, જવાહર,
- ❖ મહત્વની યોજનાઓ :-
- ❖ વિશેષ માહિતી :-
  - ⇒ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી યશવંતરાય ચૌહાણ (૧૯૬૦-૬૨) હતા અને પ્રથમ રાજ્યપાલ તરીકે